

The tightrope between drawing media attention and exaggeration

Hubert H.G. Savenije

The Risk

- We want to draw attention to our work
- Our employer appreciates being in the news
- Our employer has a Communication Department
  - Paid to draw attention
  - Ready to score
  - Inclined to oversell
- Journalists love scoops, the sensation and the ensuing turmoil

So...

- You write a message highlighting the importance of your work
- The Communication Department turns it into a press release that simplifies the message and “sells” it to the public
- The journalist blows it up further
- The Headline maker oversells and oversimplifies it further

News Wageningen University & Research

11 July 2019

How simulating social behaviour can help reduce post-harvest losses

- A pilot project by Wageningen University & Research in 2017 and 2018 found that Nigerian tomato farmers can reduce their post-harvest losses in...

10 July 2019

CEPI awards contract worth up to US\$12.5 million to develop a human vaccine against Rift Valley fever

- Wageningen Bioveterinary Research (WBVR), part of Wageningen University & Research, and the Coalition for Epidemic Preparedness Innovations (CEPI)...

10 July 2019

AgROBOfod: Towards a European network and effective adoption of robotics technologies

- WUR has been assigned to manage a €16

[Continue to:](#)[Press Wageningen University & Research](#)[Wageningen World](#)[e-Newsletters Wageningen University & Research](#)

Verborgen bomenleven

Bomen zijn belangrijk voor ons klimaat. Maar wat betekenen weersomstandigheden als droogte, hitte en wateroverlast voor hun groei en vitaliteit?

Dat onderzoeken Wageningse experts met Europese collega's. Ze richten bomen uit met apparatuur die doorlopend hun watertransport en diktegroei vastlegt, wat via Twitter is te volgen. Hun groei verloopt dynamischer dan gedacht. De kennis over het aanpassingsvermogen van bomen aan veranderende weersomstandigheden is nodig voor het creëren van veerkrachtige bossen. Ook zo draagt Wageningen bij aan klimaatbeleid.

Lees verder via wur.nl/twittertree.

As a result ..

- The news item overstates your claim
- You are heavily criticized by peers, officials, and even your boss
- You have to rectify your claim

My first big encounter with the press

- What happened
- What I learned from it

How it started

- There was a flood in 1993 in the Meuse/Maas
- I had planned my inaugural on 9 February 1995
- I wanted to attract media attention
- I criticized the Dutch water management and referred to the 1993 flood

NRC
Wetenschapsredactie
Marten Meesweg 35
3068 AV Rotterdam

Westvest 7
P.O. Box 3015
2601 DA Delft
The Netherlands

Tel. : +31 (0)15 151715
Telex: 38099 ihe nl
Cable: interwater
Fax : +31 (0)15 122921

Our ref.
HH/54/HSA/ik

Your ref.

Direct dialling
015-151829

Date
25 januari 1995

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij stuur ik u de tekst van mijn intrede die ik 9 februari zal houden bij de officiële aanvaarding van de leerstoel Waterbeheer bij het IHE te Delft.

In mijn intrede ga ik (onder het hoofd "Our attitude towards water resources management") in op de gebreken van ons waterbeheer met als illustratie de desastreuze overstromingen die zich recentelijk in Europa hebben voorgedaan, en in het bijzonder in de Maas. De oorzaken daarvoor zoek ik in gebrekende kennis van het systeem, gebrekige instrumenten en planologische fouten.

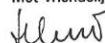
Vervolgens ga ik (onder het hoofd "Our influence on the Environment") in op de zelfgenoegzame houding van westerse ingenieurs, die over het algemeen van mening zijn dat het relatief gemak waarmee wij in de westerse wereld het milieu naar onze hand gezet hebben te danken is aan onze grote kennis en know-how en dat het klaarblijkelijk onvermogen van de onderontwikkelde wereld om hetzelfde te doen voortkomt uit een gebrek aan die kennis. Deze mening is mijns inziens fout. De reden dat wij hier (ondanks enorme technische en planologische missers) zoveel tot stand hebben kunnen brengen moet eerder gezocht worden in de gematigdheid van ons klimaat en het daarvan gerelateerde grote incasseringssvermogen van het milieu, dan in onze intelligentie.

In "Demand Management" ga ik in op het actuele onderwerp van Water Pricing en de vraag of dat niet in strijd is met de belangen van de allerarmsten.

Indien deze rede u interessant lijkt, nodig ik u graarne uit aanwezig te zijn bij de presentatie. Ook ben ik graarne bereid tot een gesprek.

Voor de goede orde wijs ik u er nog op dat de inhoud van een intrede tot het moment van de presentatie een verrassing behoort te blijven. Het is dus niet de bedoeling dat stukken uit de rede voorafgaand aan de presentatie woordelijk in de publiciteit komen.

Met vriendelijke groeten,

H.H.G. Savenije

Coincidence

- When my letter reached the newspapers in January 1995, there was again a big flood in the Maas
- My message immediately was topical
- I had a telephone interview with a journalist and the next day my 'message' was on the front page

de Volkskrant

HOOFDREDACTEUR: HARRY LOCKEFEER / UITGAVE: DE VOLKSKRANT B.V. / 75E JAARGANG NO. 21444 / WIBAUTSTRAAT 150 / POSTBUS 1002, 1000 BA AMSTERDAM / TELEFOON 020-562.9222 / FAX 020-562.6289 / PRIJS PER NUMMER F 1,85; ZATERDAG F 2,50

Wateroverlast in stroomgebied van Maas en Rijn

Water verdrijft vijftienhonderd Limburgers

Van onze verlagedezer

MAASTRICHT/AMSTERDAM

In Zuid-Limburg, waar de Maas de eerste huizen is binnengelopen, hebben maar schaars vijftienhonderd mensen een ander heenkomen moeten zoeken. Het zijn bewoners van Iteren, Borgharen, Geulle en de Maas en Stein. Donderdagavond stond de Maas in sommige straten van Borgharen en Iteren op een halve meter hoogte. Het water steg vijf centimeter per uur. De

hulpverleningsprogramma of rampenplan in werking gesteld.

De Maas steg gisteren uiteraard kelijk sneller dan Rijkswaterstaat had verwacht. Bij Borgharen zou een stand van 45,46 meter boven NAP pas in de nacht van donderdag op vrijdag worden bereikt, maar dat bleek gisteravond al bij het goval.

Volgens de provincie Limburg

stond gisteravond vierduizend hectare grond onder water. Het grootste gedeelte daarvan bevindt zich in noord-Limburg. Bij de watersnood

Chaos door wateroverlast zal komende dagen in grote delen van Europa verder toenemen

Noodweer kost aan zeker 25 mensen het leven

Van onze verlagedezer

AMSTERDAM

Ook andere delen van Europa werden geteisterd door de wateroverlast. Als gevolg van het noodweer zijn de afgelopen dagen zeker 25 mensen om het leven gekomen.

Weerwetenschappers verwachten dat de chaos nog zal verergeren gezien de vooruitstaande regen- en sneeuwval.

Zij vrezen dat voor veel huizen in Duitsland het ergste nog moet komen. De weerwetenschappers zijn bang voor een herhaling van de 'overstroming van de eeuw', een iets meer dan een jaar geleden.

Vandaag vloeden de watermassa's van de Mozel en de Rijn samen. Vanavond trappen huwelijkerst van Keulen trokken huwelijkerst een stalen beschermuur op. De ondergrondse parkeergarage van de

wachters in Duitsland koesten de overstromingen donderdag aan tientallen mensen het leven. De Rijn, Main, Mosel, Fulda, Saar en de Weser traden op talrijke plaatsen buiten hun oevers.

De deelstaat Rheinland-Pfalz schakelde grenswachten in bij het reddingswerk. Tater verdere derigheid moesten zandzakken onder de woningen wat buiten worden bedreigd door het water. De stad heeft driehonderd Amerikaanse soldaten gevraagd om te helpen bij de bouw van een nooddijk. Honderden soldaten zijn ingezet voor evacuaties.

Rond de oude binnenstad van Keulen trokken huwelijkerst een stalen beschermuur op. De ondergrondse parkeergarage van de

Bondsdag in Bonn steg onder. In Toul, vlakbij Nancy in oost-Frankrijk, kwamen zeker zes scholieren om het leven toen een hoge kwaad door een windstoot omviel op hun school terecht kwam. In het westen van Frankrijk, waar heel in 150 jaar niet meer zo hard heeft geregend, verslechterde de situatie gisteren. Vandaag kan het niet alleen in het noordosten van Frankrijk nog ergens worden, omdat opnieuw regen, harde wind en sneeuw zijn voorspeld.

De afgelopen tien dagen is er volgens het Franse meteorologische instituut *neens* *nooit* regen gevallen als in deze tijd van het jaar gebrakkelijk is. Zo'n twintig departementen zijn zwaar getroffen.

Vooral in Bretagne, waar veel dorpen zijn overstromd, is de situatie ernstig. Dijken en straatmuren beginnen het te begeven.

Het peil van de Seine steg fors en stond in Parijs op vier meter boven het normale peil. Het gemeentebestuur besloot daarom de laggelegen tweewaaierwagen langs de crèche te sluiten. In de Ardennen en langs de Mozel ontstonden aanzienlijke dientallen huizen uit vrees voor aardverschuivingen.

In België hielden de walhouders van de Maas donderdagavond de kritieke hoogte van 46,50 meter. Het water steg spectaculair met vier tot zeven centimeter per uur. De brandweer zette twaalf mobiele pompen in om het water van beek-

jes af te voeren. Veel dorpen en wegen in de Ardennen staan blank. De stad Dinant in de Ardennen is van de buitenwereld afgesloten.

In het noorden van Engeland kwamen tijdens hevige sneeuwstormen vier mensen door een hartsval of onderkoeling om het leven. Duitse automobilisten ritsen niet op ondernemende wegen.

Europese commissaris H. van den Brink wil op Europees niveau overleg over de wateroverlast. Hij zet dit tijdens een bezoek aan het crisiscentrum in Roermond. Volgens hem is het een goede zaak als Nederland, België, Frankrijk en Duitsland 'op zijn minst ervaringen uitwisselen'.

Scherpe selectie bepleit in Voortgezet onderwijs

Het voorzegster onderwijs moet leerlingen in de eerste drie jaren scherpe selectieën dienen. Alle jongeren moeten een leerjaar krijgen van vier jaar voor mbo, hbo of universiteit. Op deze manier wil de commissie Leerwegen, die op verzoek van minister Ritsma over de materie rapporteert, het onderwijs betrouwbaar houden. *Pagina 3*

Twist verscheurt Franse socialistische partij

De Franse socialistische partij dreigt nu voor de presidentsverkiezingen van mei te splitsen. De PS heeft twee kandidaten, ieder met eigen aanshang. De kampen bestrijden elkaar voor meer en meer. 'Het zijn twee treinen die in volle vaart op elkaar af raseren.' *Pagina 5*

Politie moet jonge delinquenten aanmelden

De politie moet worden verplicht alle minderjarigen die een delict hebben begaan, aan te melden bij de Raad voor de Kinderbescherming. Dit staat in een nog geheim advies van een projectgroep die is ingesteld door Justitie. Volgens het advies moet de kinderbescherming een geautomatiseerd registratiesysteem met gegevens van jonge delinquenten krijgen. *Pagina 7*

KUNST & CULTUUR

Bouw in de taal van de streek. Een rondgang langs de ontwerpen van architect Gunter Daan in Groningen en Friesland. *Pagina 1*

Waaronder just Willy? Omdat ze hartelijk is, moeit liejes enig en ons een blik gunt in de tijd waarin geluk nog heel gewoon was. *The making of a musical. Pagina 3*

Samual Beckett wilde 'nog levend het zwijgen ingaan'. Maar hij wil 'al

Samual Beckett wilde 'nog levend het zwijgen ingaan'. Maar hij wil 'al

Nederland snapt zijn rivieren niet

Van onze verslaggeefster

Anne Peetoom

AMSTERDAM

n in
mer
sbe-
van
e de
for-
rtzit-
urs-
tre-
om
in-
een
ca-
ate-
ego-
het
eur-
ach-
den
cel-
eval-
tus-
van
Nederlanders begrijpen niets meer van hun rivieren. Ze bouwen rustig huizen in de uiterwaarden en klagen vervolgens dat hun kelder onder water staat. Van enig overleg over waterstanden tussen de Europese landen is nauwelijks sprake.

Geen wonder dat Limburg zich voor het tweede achtereenvolgende jaar heeft laten verrassen door het water van de Maas.

Dit is in het kort de kritiek van H. Savenije van het instituut Infrastructure Hydraulics Environment in Delft op het Nederlandse rivierenbeleid. In de rede die Savenije zal uitspreken op 9 februari – bij de aanvaarding van de leerstoel waterbeheer aan de TU Delft – gaat hij in op de fouten van waterbouwkundigen: de consequenties van de overstroming van de Maas in 1993 waren onnodig ernstig.

Zijn kritiek is nog steeds van toepassing nu Limburg opnieuw met zandzakken het wassende wa-

ter buiten de deur probeert te houden. Weliswaar heeft de overheid alerter gereageerd op het nieuws uit de omringende landen dat er een grote toevoer aan water was te verwachten, maar zelfs in sommige ontwikkelingslanden is de overheid beter voorbereid op dreigende watermassa's, stelt Savenije.

‘De technologie in Afrika is al veel verder dan die we in Nederland toepassen. Bij de overstroming in 1993 was het bijvoorbeeld niet mogelijk om aan de hand van de waterstand in Maastricht die in Roermond nauwkeurig te voorspellen. Terwijl daar relatief simpele computermodellen voor zijn, waarmee je de hoogte van het water een dag of twee dagen tevoren kunt aangeven.’

Voor Rijkswaterstaat begint de Maas bij Maastricht, meet Savenije. Maar om een goede indruk te krijgen van de hoeveelheid water die bij Maastricht de grens over komt, moet de dienst beginnen het regenval-afvoerpatroon voor het stroomgebied vanaf de Ardennen in kaart te brengen.

Het probleem is dat recente gegevens over de kwaliteit van het stroomgebied van de Maas ontbreken. ‘Rijkswaterstaat heeft onvoldoende idee waar de afgelopen jaren is gebaggerd, waar is gebouwd, waar toeristische gebieden zijn aangelegd. Dat heeft allemaal invloed op de afvoer van overtollig water. Waarschijnlijk zijn ze nu wel bezig met een inventarisatie, maar ze hadden de problemen kunnen voorzien. Dat is hun taak.’

Savenije wijt de missers van de planologen en waterbouwkundigen onder meer aan het grote incasseringssvermogen van het gematigde klimaat in Nederland. ‘In de middeleeuwen kapten we vrijwel al ons bos, maar toch groeien hier nog bloemen. Kap je in Afrika het bos, dan heb je bij wijze van spreken morgen een woestijn. Omdat ons klimaat zo mild reageert, hebben we in Nederland gebouwd waar het eigenlijk niet kan. Bovendien liggen sommige rivieren hoger dan het land. Bij de eerste de beste dijkdoorbraak ben je dus de sigaar. Eigenlijk te gek om waar te zijn.’

Joc
Po
ové
Au

Van o
Cees

OSWIE

Enkel
donde
heid d
bevrij
kamp
dacht.
van Bi
onvre
vanda
ganisa
ter he

Leic
serenc
nadru
de P
hebbe
de ho
Poolse
tische
de jod
Het
van c
Ausch

As if all hell broke loose

- The Ministry demanded a rectification
- Television, radio, international press and national press wanted to interview me.
- For a week I was hot in the news

What are the pitfalls ?

- A telephone interview is risky
  - Wanting to make your point, you may overdo it
  - The interviewer wants soundbites that draw the attention
  - You also look for attention
  - The interviewer may misinterpret what you want to say
  - The interviewer wants a scoop and may overdo it
- Haste is double risky
  - Even if something is highly topical
  - And there are short deadlines
  - Always make sure you get to read the text before it goes public

What are the advantages ?

- Even if the interview causes turmoil, aggression and jealousy
  - Your work is in the picture
  - You can easily be invited for a longer (tv, radio, podcast,..) interview where you can tell the larger story
  - You can subsequently submit articles (newspaper, blog, web,..) where you rectify or present your message in your own 'balanced' words.

RIJSWATERSTAAT voor-spelt de overstromingen van de Maas slecht. Voor Rijkswaterstaat begint de Maas in Maastricht. Van enig overleg over waterstanden met enige Europese landen is nauwelijks sprake. Bij de overstroming in 1993 was het niet mogelijk om aan de hand van de waterstand in Maastricht die in Roermond te voorspellen. Ditzijn zo maar enkele uitspraken van H. Savenije van het IJH in Delft in de *Volkskrant* van 27 januari.

Officiële richtlijn is dat als een punt van NAP plus 44,10 meter wordt bereikt, en men het waarschijnlijk acht dat het water nog verder stijgt, begonnen wordt voor-spellingen te doen. In werkelijkheid beginnen we al eerder, namelijk bij een waterstand van NAP plus 42,85 meter. Door de bank genomen komt dit twee keer per jaar voor. Dan wordt gekken naar de neerslag in de Ardennen en het Franse deel van

het stroomgebied. Dit lijkt misschien vroeg, maar omdat de Maas heel snel op neerslag reageert is het noodzakelijk in een vroeg stadium alert te zijn.

Voor het deelnemende voorspellingen wordt in de eerste plaats contact gezocht met het *Ministère Wallon de l'Équipement et des Transport* in Brussel. Die zendt ons dan ongeveer drie keer per dag afvoergegevens van de Belgische stijverijnen van de Maas. Gedurende het hoogwater vindt verder regelmatig overleg plaats over de situatie in België.

Afvoergegevens van de Franse Maas worden door het *Centre des Announces des Crues* in Nancy gestuurd met congegeven enkele frequentie.

Daarnaast worden jedes uur neerslaggegevens en dagelijks een neerslagverwachting voor het stroomgebied door het KNMI naar ons gezonden.

Met het computermodel FLO-ROM, wat staat voor Flood Fore-

casting rivie: Meuse, wordt door het RIZA de voorspelling voor Borgaren gemaakt. Dit model gebruikt de genoemde gegevens uit Frankrijk, België en het KNMI: de afvoer van een tiental zijrivieren, de neerslag van twintig waarnemingsstations, en de neerslagverwachtingen voor de Belgische Ardennen en het Franse deel.

De afvoergegevens geven een beeld van de actuele situatie in het stroomgebied. Met de neerslaggegevens worden door middel van neerslag-afvoerrelaties de verwachte afvoeren van de Belgische stijverijnen voor de komende uren voorspeld.

Een stromingsmodel combineert vervolgens de actuele en verwachte afvoeren, simuleert het verloop van de hoogwatergolf door de Belgische Maas en berekent de waterstand te Borgaren. Deze waterstand kan FLOROM meestal twaalf uur vooruit met een nauwkeurigheid van ca 10 cm voorspellen. Zowel voor het

hoogwater van kerst 1993 als nu is dit gelukt.

Soms gaat het mis. Bij het topje van 24 januari zaten we er dik 20 cm naast. Bij afvoeren beneden de 2500 m³/sec hebben onder andere manipulaties met stuwen op de Belgische Maas een onvoorspelbaar effect. Daarnaast kunnen afwijkingen in de neerslagverwachting roer in het eten gooien. Dit is zeker zo als verder dan twaalf uur vooruit wordt gekeken.

De nauwkeurigheid is dan steeds verder af.

Daarom geven wij voor 24 uur vooruit slechts een kwalitatieve indicatie. Hierbij wordt, indien mogelijk, wel aangegeven of er kans is dat een bepaalde kritische grens wordt overschreden. Op verzoek van de regionale overheden is bij het huidige hoogwatergolf door de Belgische Maas bij het hoogwater van kerst 1993 een systematische fout op in de voorspelling van de waterstand benedenstroois van Sambeek. Nade-

uren. Helaas voor de Limburgers is voor dit hoogwater de voorspelling uitgekomen. De waterstanden in het Nederlandse deel van de Maas, benedenstroois van Borgaren, worden door de regionale directie van Rijkswaterstaat berekend. Hierdoor wordt hetzelfde type stromingsmodel als voor de Belgische Maas gebruikt.

Om deze waterstanden kunnen we een nauwkeurigheid van circa 10 cm worden berekend. Gebaseerd op de voorspelling voor Borgaren is tijdens het hoogwater van kerst 1993, om bij het voorbeeld van Savenije te blijven, de waterstand bij Roermond correct voorspeld (een kleine twee dagen vooruit).

Na ieder hoogwater worden de modellen geëvalueerd en zo nodig verbeterd. Zo kan er voor de Maas bij het hoogwater van kerst 1993 een marge van een halve meter is de waterstand voorspeld. Op basis hiervan besloot men de dorpen Borgaren en Itteren te evalueren.

re analyse duidde dat dit order andere te wijten was aan het feit dat de ruwhed van de bodem te hoog was ingeschat. De ruwhed is afhankelijk van de aarde en deze relatie was niet goed bekend, omdat een dergelijke afvoer sinds 1936 niet was voorgekomen. Er is ander leidde afgelopen zomer tot aanspanning van het stromingsmodel. En natuurlijk, verdere verbeteringen zijn mogelijk. Daar werken we dan ook aan in contact met deskundigen in binnen- en buitenland.

Tot slot. Bovendien liggen sommige rivieren hoger dan het land. (...) Eigenlijk te gek om Ics te lopen, aldus Savenije. Is hij ook van mening dat het van de gekko is dat ongeveer de helft van Nederland beneden de zeespiegel ligt?

Bart Parmet
Mauk Burgdorffer

De auteurs zijn hydrologen bij Rijkswaterstaat/RIZA

Op de overstromingen langs de Maas wordt met verbazing gereageerd. Twee keer in dertien maanden lijkt ongelooflijke pech. Volgens H. Savenije is deze verbazing zowel een teken van vergeetachtigheid, als van slechte voorbereiding.

Overstromingen beginnen niet bij de grens

HET lijkt wel of Nederlanders zijn vergeten dat zij in een land wonen waar overstromingen nooit helemaal zijn uit te sluiten. Door de eeuwen heen hebben zij moeten leren leven met overstromingsgevaar en deden zich grote rampen voor. Toch lijken we ook nu weer te zijn verrast door de overstromingen van de Maas en de Rijn.

Wij hebben een rotvast vertrouwen in onze technologie. In een tijd waarin wij via de Hubbletelescoop naar de grenzen van het heelal kunnen kijken, zijn wij vergeten dat wij in Nederland slechts te gast zijn bij het water, en dat de krachten van de natuur het, statistisch gezien, altijd van ons kunnen winnen.

Een kans van eens in de honderd jaar lijkt voor het individu klein. Maar het is zeer wel mogelijk dat fenomenen met zo'n kans twee maal achter elkaar optreden. Net zoals het mogelijk is om twee jaar achter elkaar een Elfstedentocht te rijden, gevolgd door vele jaren dat dat niet mogelijk is.

Deze kans is in de honderd jaar niet voor het individu klein. Maar het is zeer wel mogelijk dat fenomenen met zo'n kans twee maal achter elkaar optreden. Net zoals het mogelijk is om twee jaar achter elkaar een Elfstedentocht te rijden, gevolgd door vele jaren dat dat niet mogelijk is.

Tijd voor arbitrage

HET CONFLICT in het streekvervoer heeft zich dit weekende verder verheven. Een middag, een nacht en een halve zondagavond ongeraden hebben de drie partijen niet naast tot elkaar gebracht. De Vervoersbond FNV weigert de caso te aanvaarden dat het van de gekko is dat ongeveer de helft van Nederland beneden de zeespiegel ligt?

Verkeerd probleem voor de FNV is dat het CNV al wel aldaar in gegaan met het cao-bod van de werkgevers, waardoor de veel grotere FNV alleen is komen te staan. De enige afgesloten caso is CNV en VSN die concessies te doen waarom de FNV vraagt.

Daarmee is het conflict in een passatelling terstond gekomen en de kans licht kleint dat de partijen er op eigen kracht nog uit kunnen komen. De impasse wordt deels veroorzaakt door de meerwaarde die de hele FNV geeft aan de caso die in het streekvervoer moet worden gesloten. Als de werknemers hier zichtbaar voor de wens van de werkgever om het personeel flexibeler te kunnen inzetten, is het hek tot de dam, vreest de FNV.

De grote bonden hebben dat afgelopen week nog eens extra duidelijk gemaakte toen zij stakende chauffeurs toespraken. Zowel de Bouw en Houtbond FNV (die zelf in moeilijke caso-onderhandelingen zit) als de AbvaKabo (die binnenkort een aantal contracten moet vernieuwen), als de FNV Dienstbonds (die de verruiming van de wintertijder met argosogen op zich af ziet keren) stuurde zijn topmensen naar de actievergaderingen.

Daardoor is de chauffeurscaso een spoorpunt geworden van het FNV-beleid en dat maakt het de

vervoersbond weer moeilijk nog water bij de wijn te doen. Elke concessie aan de werkgever, die kan worden uitgelegd als een stap naar verdergaande flexibilisering, geldt nu als een nederlaag en dus als gevoeligheden voor de hele valcentrale.

Bijkomend probleem voor de FNV is dat het CNV al wel aldaar in gegaan met het cao-bod van de werkgevers, waardoor de veel grotere FNV alleen is komen te staan.

Het is niet de eerste keer dat het CNV de FNV alleen laat doorvechten, en de FNV zal zich terdege realiseren dat die gevechten de afgelopen jaren maar al te vaak uitlopen op pijnlijke nederlagen. Ook de werkgevers in het streekvervoer weten dat, getuige de harde lijn die tot nu toe volgden in deze prestigie-

slag.

Dat alles leidt er wel toe dat de buspassagier oog in oog komt in onzekerheid blijft over de dienstverlening. De bus rijdt in de spits, als er geen wilde acties zijn, maar buiten die uren staat een groot deel van de bussen in de remise. Dat zal zorgen voor nieuwe tussenkomen van de rechter ook wel zo blijven, want alle partijen zeggen dat zij een redelijk laag bod hebben gedaan.

Na dat toch niet heeft geleid en voor iedereen aanvaardbare cao, is de tijd rijp voor arbitrage op basis van dat laagste bod. Het is te hopen dat partijen nog zoveel verantwoordelijkheidsbesef hebben dat zij deze stap wel durven te zetten.

GEACHTE REDACTIE

Doorsnede

Een kringgesprek moet er komen tussen kanselier Kohl en een door-

over de progressieve spierziekte multiple sclerose. MS is echter een progressieve aandoening van het zenuwstelsel.

Hoog water tart de maakbaarheid van laag land

Immiddels zijn wij Nederlanders het vanzelfsprekend gaan vinden dat de overheid ons tegen alle rampen beschermt, en dat als het toch een keer misgaat, wij voor de geleden schade moeten worden schadeloos gesteld. Dit denken wij misschien inzien gebaseerd op een ongeremd geloof in de mogelijkheden der techniek en een overschatting van ons menselijk kunnen.

Natuurlijk kennen wij ongetwijfeld veel in Nederland en hebben wij een niveau van waterbeheer bereikt dat ons internationaal vermaard heeft gemaakt voor onze waterstaatkundige werken en organisatie. Maar zijn wij de natuur echt de baas?

De recente overstromingen van de Rijn en de Maas laten zien dat we zo ver nog lang niet zijn. En ik vraag me af of we zo ver ooit zullen komen. Sterker nog, ik vraag me af of we een volledige beheersing van de natuur moeten nastreven.

Betekent dat dan dat wij onze dijken maar niet meer moeten verzwaren, of dat wij de mensen in Limburg niet moeten helpen deze ramp financieel te boven te komen? Uiteraard niet. Het is absoluut noodzakelijk dat wij dijkverzwaarings in de Rijn en het plan-Boerien in de Maas serieuze aandacht geven, en na zorgvuldige politieke afweging snel implementeren. Het is onze taak daar waar het mogelijk en haalbaar is de veiligheid van de mensen die in deze gebieden wonen op een acceptabel niveau te brengen, en daar waar schade geleden wordt redelijke compensatie te verlenen. Helemaal weg nemen van overstromingsrisico, echter, zal nooit mogelijk zijn en dat moeten wij ons terdege realiseren.

De vraag rijst: hadden wij niet al veel eerder maatregelen moeten nemen om overstromingen in de Maas te beperken? Die vraag, hoewel begrijpelijk is een een aantal redenen niet direct met 'ja' te beantwoorden.

Ten eerste. Het gedrag van de Maas, zoals dat zich in december 1993 en nu in 1995 heeft getoond, is niet hetzelfde gedrag als waarbij de oudere statistische analyses waren gebaseerd. De Maas is drastisch veranderd: door veranderingen in het hoge land, met name de Ardennen; door veranderingen in de loop van de rivier; door verbeterde detailontwikkelingen die in het stroomgebied hebben plaatsgevonden.

Even heeft de Maas de aandacht afgeleid van het grootste probleem met onze rivieren. Maar het evacuatie-advies van vanochtend heeft duidelijk gemaakt waar nog meer gevaar dreigt: bij de Waal en de Rijn. Volgens Huub Savenije is het een illusie te denken dat we het water volledig kunnen beheersen.

De Maas bij Roermond. Links de koeltoren van de Clauscentrale bij Maasbracht. (Foto Cor de Kock)

loop van de Maas hoger zijn dan voorheen bij dezelfde afvoer.

Naar aanleiding van de overstroming van 1993 heeft men de waarschijnlijkheid van zo'n overstroming moeten bijstellen van eens in de 250 jaar naar eens in de 150 jaar. Naar aanleiding van de meest recente overstromingen zal die kans nog verder moeten worden bijgesteld. Voor een belangrijk doel is het plan-Boerien dat een compensatie voor ontwikkelingen die in het stroomgebied hebben plaatsgevonden.

Maakbaar alleen genomen worden wasnaar de herinnering aan campus nog vers in het geheugen ligt. Ook was de aandacht bij de Maas in de afgelopen jaren primair gericht op de vervuiling. De Maas

den dat de Maas in extreme gevallen buiten haar oevers kan treden. Dat betekent dat mensen die gebruik maken van het winterbed van de rivier, zich dat ook terdege moeten realiseren en hun hu-

teriële schade en dat er slechts beperkt sprake is van levensgevaar. Inmers die de dijkte van overstroming in de Maas is niet zo hoog en het hoge land is altijd nabij.

De benedivenirven, echter, liggen hoger dan het land. De dijken die wij door de eeuwen heen steeds verder hebben verhoogd hebben ervoor gezorgd dat de rivierbedding steeds hoger kwam te liggen, doordat de rivier haar sediment niet meer in de uiterwaarden kon afzetten en doordat het

gebied van de Rijn hebben plaatsgevonden zullen de afvoeren alleen maar groter worden, zodat de bedding van de Rijn blijven aanslaan en zullen de dijken steeds verder moeten worden verhoogd. Uiteraard zullen de Nederlandse waterbouwers doorgaan om de bevolking zo goed mogelijk te beschermen tegen overstromingen. Wij moeten ons echter altijd blijven realiseren dat wij het systeem nooit volledig kunnen beheersen en dat rampen nooit gebeuren zijn om te staan. Wat wij echter wel moeten garanderen is dat er een adequaat waarschuwingsysteem is om de bevolking over naderend onheil te informeren en daarvoor schiet is mijn ogen onze kennis nog tekort.

Wij kennen onvoldoende de fysische processen van het regenval afvoer systeem vooral onvoldoende de invloed die menselijk ingrijpen heeft op deze processen. Pas als wij die goed kennen kunnen wij beter voorstellen hoe ons ingrijpen in het fysische systeem doorwerkt in het afvoersysteem van de rivieren. Hiernaar moet in de komende jaren fundamenteel onderzoek worden gedaan.

Dus nu maken wij onvoldoende gebruik van technieken die ons sneller en beter kunnen informeren over de regenval en waterstanden in het stroomgebied. In Soedan is een waarschuwingsmodel ontwikkeld op basis van directe satellietwaarnemingen waarmee de regenval kan worden geobserveerd. In het stroomgebied van de Zambezi zijn registrerende regenmeters en peilschalen geïnstalleerd die elk uur via radiocommunicatie met een centraal punt communiceren. In onze stroomgebieden, en met name in de Maas, is dat zo'n systeem grote behoeft. Gelukkig beschikt Rijkswaterstaat op dit moment over beter gejuiste rekenmodellen. Dat was in 1993 — toen we door de overstroming werden verrast — minder het geval.

Tenslotte moeten wij ons realiseren dat wij in Europa zijn aangeleid in een situatie waarin wij niet langer kunnen volstaan met losse nationale waterbeheerorganisaties. De problemen zijn van internationale aard. Veranderingen die in België, Frankrijk en Duitsland plaatsvinden hebben direct invloed op ons welzijn. Het kan niet zo zijn dat de Nederlandse invloed op het waterbeleer zich beperkt tot het aantal wegen

Bij naderend onheil behoren de bewoners door een adequaat systeem te worden gewaarschuwd

Final remarks

- Don't oversell your findings
- Be aware of topical events that may give your work additional exposure

Thank You !